

ben. Ezek közül kiemeljük a részteljesítés és a chikan kérdéseiről szóló fejtegetéseket.

A könyv III. része a jóhiszeműség szerepét az egyes jogviszonyokra szerződéstípusok szerint tárgyalja. Ez a rendszerezés szükségszerűen ismétléseket von maga után, mert az általános részben tárgyalt esetek és témák most az egyes jogügyletek tárgyalása kapcsán visszatérnek. Viszont ez a beosztás a könyvet alkalmilag segédeszközként használó gyakorlati ember számára a könnyebb tájékozódást nyújtja, a keresett téma könnyebb, gyorsabb fellelését eredményezi.

Kelemen könyve úgy az irodalom, mint a bírói gyakorlat teljes ismeretéről ad számot; itt-ott az irodalmi hatás erősen érezhető és az önállóság ezzel járó alacsonyabb fokára tekintet nélkül is — ami részben az önállóságra kevesebb alkalmat szolgáltató téma következtében is — a munka mindenképpen elismerést érdemel.

B. S.

Dr. Rudolf Loránt: A forgatmány. A szerző, aki a váltójog dogmatikájához „A váltóadás védekezése” című tanulmányával már érdekes adalékkal járult hozzá, ezúttal tágabb körre kiterjedő kérdés dogmatikai feldolgozására vállalkozott. Ezt a vállalkozását szerencsésnek tartom, nemcsak azért, mert alkalmat nyújt számos, az irodalomban eddig vitás kérdésnek alapos megvilágítására és többhelyütt ügyes megoldására, hanem főleg azért, mert a forgatmány intézményében, mely az értékpapír jogának nyilván legjelentősebb eleme, olyan materiát volt alkalmi feldolgozni, amelynek minden részletkérdése a gazdasági életben mutatkozó dinamikus kihatásainál fogva a legnagyobb figyelemre tarthat igényt.

Szerző a forgatható értékpapírokra és azok átruházására vonatkozó általános tanok ismertetése után, munkájának második fejezetében részletesen foglalkozik elsősorban a *váltóforgatmány* szabályaival, és pedig külön a rendes váltóforgatmányra és a korlátolt hatályú váltóforgatmányokra vonatkozó elmélettel, jogszabályokkal és az azokhoz kapcsolódó bírói gyakorlattal. Mínthogy itt a forgatmány értékpapírszerű átruházó, igazoló és kötelező hatásait részletesen — többhelyütt az uralkodó felfogással, részben meggyőző érvekkel, szembezállva — ismer-teti, a *csekkforgatmány* és a *kereskedelmi jogi papírokon lévő forgatmány* kérdéseivel kevésbé részletesen kell foglalkoznia. Így is azonban munkájának éppen ebben a részében nagyon figyelemreméltó megállapításokat találunk, különösen azokban a vizsgálódásokban, amelyeket a szerző a közraktári jegy és a névreszóló részvény forgatására vonatkozó szabályoknak szen-

telt. Azt az érdekes problémát, amely a közraktári jegy elvált részeinek jóhiszemű szerzéseiről összeütközéséből adódik, s amelynek lényege az, hogy ha az árujegy és a zálogjegy között tartalmilag ellentét mutatkozik, a zálogjegy jóhiszemű szerzője részesítendő-e védelemben az árujegy jóhiszemű szerzőjével szemben, avagy megfordítva, véleményem szerint szerző sem tudta megoldani azzal, hogy a zálogjegy jóhiszemű birtokosának védelme mellett foglal állást. — Igaz ugyan, hogy — amint kifejti — az árujegyen a zálogösszeg feljegyzését a közraktárválalat hajtja végre és ennek folytán, ha ez a feljegyzés téves, az árujegy birtokosa kártérítési keresettel fordulhat a közraktárválalat ellen és így ebben az esetben a forgalomképesség biztonsága indokolja ezt az állásfoglalást, elkerüli azonban a szerző figyelmét az a lehetőség, hogy a jóhiszemű zálogjegy birtokos olyan zálogjegyet is szerezhetett meg, amely a kibocsátó közraktár hibáján kívül tér el az utóbbi által helyesen kiállított árujegytől és így a szintén teljesen jóhiszemű árujegy birtokosnak nincs ki ellen fordulnia. A kérdésre szerintem nem lehet általános érvényű feleletet adni és az egyébként is a legtöbb esetben inkább tényeken, mint jogkérdéseken fog megfordulni.

Ellenben különös figyelemre tarthatnak igényt szerzőnek a részvényforgatmányra vonatkozó fejtegetései, melyek kiemelik ennek a forgatmányfajtának azt az egészen speciális két tulajdonságát, hogy egyfelől ennek a forgatmánynak érvénye és *tartalma* is az alapszabályoktól függ, másfelől különösen, hogy a jóhiszemű forgatmányos nemcsak a papíron alapuló jogokat szerzi meg, hanem a forgatási szerződésben egyben *átvállalja* a törvényből, illetve az alapszabályokból származó, a „részvényt” terhelő *kötelezettségeket* is, jelesül a részvény névértékének és az esetleges apport beszolgáltatásának kötelezettségét, amelyet a kereskedelmi törvény 168. §. szerint a részvény jogszerű tulajdonosának kell teljesíteni, míg az eredeti aláírónak csak másodlagos kötelezettségéről lehet szólni, úgy hogy tehát a részvényforgatmányok a forgatót kötelező hatása tulajdonképen nincs is.

Ezek után tér át a szerző munkájának harmadik fejezetében a forgatmány fogalmának meghatározására, mely fogalom meghatározáshoz úgy jut el, hogy először kizárja azokat az érvényességi kellékeket, amelyeket az összes forgatmányfajtáknál fel nem talál és csak azokat veszi fel abba, amelyek valamennyi forgatmányfajtának *közös* tulajdonságai. Ezek szerint ki kell zárnia az értékpapírszerű jogszerű hatást, amely pedig a rendes-, zálog-, rekta-, kötelezettségnélküli- és viszontforgatmányoknál mindíg fellelhető és csupán az utóforgatmányoknál és a meghatalmazóforgatmányoknál hiányzik. Ugyanígy ki kell zárnia —

egészen kivételes esetekre való tekintettel — a kötelező hatást is, mert az mégsem minden forgatmány fogalma alá eső átruházásnál található fel. Az ily módon nyert meghatározás, mely szerint „a forgatmány a forgatható papírból kitűnő jog egészének vagy részének oly sajátos alakban történő átruházási módja, amelyhez az alakí igazoló hatás joghatálya fűződik“, kissé vérszegény és ráillik ugyan minden elképzelhető forgatmányra, de viszont nem tartalmazza éppen azokat az ismérveket, amelyek a forgatmányok legfontosabb és leggyakrabban előforduló alakzataira jellemzőek. Éppen ezért talán helyesebb lett volna olyan formulát találni, amely ugyan kevesebbet markolt volna, de biztosabban megfogta volna éppen azt, amit *mindenesetre* „forgatmány“-nak kell mondani; a többi, mint *kivétel*, a szabályt csak erősíthette volna.

Külön megemlítésre méltónak tartom azt a rövid németnyelvű tartalomösszefoglalást, amelyet a szerző munkájának végére illesztett és amely lehetővé teszi, hogy vizsgálódásai eredményeivel a külföldi szakkörök is megismerkedhessenek. Ez az újítás, amelyet német részről máris örömmel és elismeréssel fogadtak, általában követésre méltónak látszik és arra csupán az a megjegyzésem, hogy a kissé döcögő és több helyen hibás német szöveget nem ártott volna nyelvi szempontból szakavatott felülbírálásnak alávetni. Ez azonban a függelék tartalmi értékét semmiben, hasznavehetőségét is csak kis mértékben befolyásolja.

Dr. Proszvimmer Béla.

Az orvos felelőssége. Orvosi büntető és kártérítési jog. Írták: *Dr. Kassai Béla és Dr. Szőke Sándor* budapesti ügyvédek. Grill Károly könyvkiadóvállalata kiadása, 1938. Az ügyvéd fegyelmi, magánjogi és büntetőjogi felelősségéről számos jogi munka és tanulmány jelent meg. A magyar irodalomban olyan munka, mely az orvos felelősségét átfogóan magán, büntető és fegyelmi jogi szempontból ismertetné, eddig nem volt. Az orvosi műhiba miatt indított pereknek a társadalmi, nem szabad orvosválasztáson alapuló orvoslás nagymérvű megnövekedése folytáni megszorodása, valamint az orvosi kamarák felállítása által az orvosok fegyelmi felelősségének szabályozása időszerűvé teszi e munka megjelenését. A könyv a jogász részére érdekes speciális tárgyú jogi monográfiát és jogszabálygyűjteményt ad, az orvos részére pedig igen szükséges, orvosi gyakorlatában őt állandóan érdeklő kézikönyvet.

Hozza a közegészségügyi törvénynek az orvosi felelősséget érintő szabályait, az orvosi rendtartás szövegét, a büntetőjogi felelősségének és a büntető eljárásnak az orvos részére az or-